

Nr 702

Av herrar **Boija** och **Carlsson** i Tibro, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 181, med förslag angående visst lotteriförfarande i samband med återbetalning av överskjutande preliminär skatt.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 181 föreslås att riksdagen ånyo skall besluta att anordna ett lotteriförfarande och bemyndiga riksgäldskontoret att utgiva s.k. skattepremieobligationer i samband med den återbetalning av överskjutande preliminär skatt som årligen återkommer vid tiden närmast kring årsskiftet. Meningen är, att de personer som ha inbetalt för mycket preliminär skatt genom lotteriet skall lockas att ej uttaga sina fordringar på statsverket omkring årsskiftet, så som uppbördsförordningen förutsätter, utan i stället vänta med detta till i maj 1958. Det resultat man önskar uppnå med arrangemanget är en i och för sig eftersträvansvärd utjämning i fråga om fördelningen över kalenderåret av statsverkets inkomster och utgifter.

Vid riksdagsbehandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 189 i samma ämne till föregående års riksdag anfördes i likalydande motioner inom första kammaren (I: 629) och inom andra kammaren (II: 826) betänkligheter mot dylika lotteriförslag. Motionärerna ansågo sig därför böra yrka avslag på propositionen. Den upplåning från statens sida det här är fråga om skulle nämligen komma att ske i konkurrens med statens upplåning via marknaden för premieobligationer, som därigenom kunde försvagas. I motsats till de vanliga premieobligationerna skulle skattepremieobligationerna icke binda sparmedel på någon längre sikt, utan endast ett fåtal månader. Den effekt på nysparandet som kunde uppnås befarades bli ganska ringa. Statsverkets likviditetsproblem kunde icke lösas genom improvisationer av detta slag utan endast genom återställande av en fri och obunden kapitalmarknad. Motionärerna framhöllo även att riksgäldsfullmäktige enligt konstitutionen bort höras innan förslaget förelades riksdagen eftersom frågan rörde statens upplåning.

1956 års skattelotteri mottogs ej med det intresse från allmänhetens sida som dess upphovsmän väntat. Av de två miljoner obligationer i valören 100 kronor som utfärdades såldes endast 685 000. Upplåningen stannade vid 68,5 miljoner i stället för avsedda 200 miljoner kronor. Resultatet ter sig än blygsammare om det upplånade beloppet ställs i relation till totalbeloppet av den källskatteåterbäring som skulle fullgöras från statsverkets sida,

nämligen 568 miljoner kronor. Erfarenheten har sålunda visat att motionärerna hade rätt i sin förutsägelse att skattelotteriet endast i blygsam omfattning skulle komma att minska statsverkets likviditetsproblem.

Kungl. Maj:ts nu framlagda proposition skiljer sig icke väsentligt från den som förelades 1956 års riksdag. En justering har endast skett till det ändrade ränteläget genom höjning av vinstbeloppen. Vidare har riksgäldskontoret rekommenderat en begränsning av lånebeloppet till 100 miljoner kronor med möjlighet att utge tilläggsbelopp i mån av efterfrågan. Luckor i försäljning av obligationsserierna skulle såvitt möjligt undvikas. Vid föregående års dragning deltog nämligen staten själv i dragningen för ett betydande belopp osålda obligationer. Detta ansågs oundgängligt av lotteritekniska skäl och medförde att stora vinstbelopp tillföll statsverket, något som torde ha gjort ett ganska förvirrande intryck hos allmänheten.

Oaktat de förändringar i försäljningshänseende, som kunna företas, lär det inte kunna undvikas att vissa obligationer förbli osålda och att vinster i större eller mindre utsträckning tillfalla statsverket. Detta förhållande är olustigt och förstärker ytterligare intrycket att det ej kan vara staten värdigt att lansera och fortsätta med improvisationer av skattelotteriets karaktär för att avhjälpa uppkommande likviditetsproblem. 1956 års skattelotteri angavs redan i propositionen ha karaktären av ett försök, och det framhölls att frågan om en eventuell återupprepning måste upptagas till förnyad prövning. 1956 års experiment kan inte sägas ha varit lyckat och manar ej till efterföljd.

På grund av det anförda få vi därför hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 181.

Stockholm den 5 november 1957

Gustav Boija

H. Carlsson
i Tibro